

KUBA

1. Informacje podstawowe

Powierzchnia :	110,9 km ²
Populacja:	11 mln
Skład etniczny:	Ludność pochodzenia europejskiego 64%, ludność mieszana 27%, ludność pochodzenia afrykańskiego 9%
Podział administracyjny:	15 prowincji i 1 terytorium specjalne
Religia:	Różne denominacje chrześcijańskie 59%, religie afrokaraibskie 18%, inne 3%, niewierzący 20%
Stolica:	Hawana – 2,1 mln mieszkańców
Inne ważniejsze miasta:	Santiago Cuba 425 tys., Camagüey 305 tys., Holguín 277 tys., Guantánamo 208 tys.
Język urzędowy:	Hiszpański
Waluta:	Peso kubańskie (1 USD = ca 24 CUP) ¹ , MLC (waluta wyłącznie elektroniczna)
Główne bogactwa naturalne:	Kobalt, nikiel, ruda żelaza, chrom, miedź, sól, drewno, krzemionka, ropa naftowa, grunty orne
Główne gałęzie przemysłu:	Petrochemiczny, wydobywanie metali nieżelaznych, farmaceutyki, tytoń, budownictwo, stal, cement, maszyny rolnicze, cukier
Główne produkty rolne:	Trzcina cukrowa, maniok, plantany, warzywa, mango/guawy, mleko, pomidory, dynia, bataty, banany
Ustrój polityczny:	Kraj komunistyczny
Głowa państwa:	Miguel Díaz – Canel Bermudez
Premier:	Manuel Marrero Cruz
Minister Gospodarki i Planowania	Joaquin Alonso Vázquez
Minister Handlu Zagranicznego i Inwestycji Zagranicznych	Oscar Pérez-Oliva Fraga
Ambasador Kuby w Polsce:	Margarita Valle Camino
Ambasador RP na Bahamach:	Joanna Kozińska - Frybes
Najbliższe wybory parlamentarne:	2028

¹ Władze kubańskie ustalają odmienne kursy walutowe dla obywateli i dla firm. Ponadto powszechnie jest stosowany kurs czarnorynkowy.

2. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne (2024)

PKB (ceny bieżące) :	107,4 mld US\$
PKB per capita:	9,8 tys. US\$
Wzrost PKB:	2%
Struktura PKB:	Rolnictwo 2%, przemysł 28%, usługi 70%
Dług publiczny:	118% PKB
Inflacja:	24,9%
Bezrobocie:	1,5%
Poziom korupcji:	41 (poziom Burkina Faso, Węgier, RPA, Tanzanii, Trynidadu i Tobago)
Eksport:	1,4 mld US\$
Główni partnerzy w eksporcie:	Hiszpania, Chiny, Niemcy, Francja, Wenezuela, Kanada, Hong Kong
Główne towary w eksporcie:	Wyroby przemysłu tytoniowego (cygara), rudy, koncentraty, odpady i złom metali nieżelaznych, alkohol (rum), węgiel drzewny, homary, miód, żywe węgorze
Import:	4,4 mld USD
Główni partnerzy w imporcie:	Chiny, Hiszpania, USA, Argentyna, Meksyk, Brazylia, Niemcy
Główne towary w imporcie:	Mięso drobiowe, wyroby przemysłu petrochemicznego, piwo, ryż, pszenica i mąka pszenna, mięso wieprzowe, fotowoltaika, pojazdy samochodowe,
Inwestycje zagraniczne:	Brak danych
Inwestycje kubańskie za granicą:	Brak danych

3. Ogólna charakterystyka gospodarki Kuby

Gospodarka Kuby jest gospodarką centralnie planowaną, z ogromną (ca 85% PKB) przewagą własności państwowej. Niemniej bardzo ważną rolę w gospodarce kubańskiej odgrywa także sektor prywatny. W dużej mierze współpracuje on z partnerami zagranicznymi (głównie diaspora kubańska w USA i Hiszpanii) i poprzez konta bankowe poza granicami Kuby ma lepsze możliwości płatnicze. Z tego względu jest obecnie najważniejszą dostawcą towarów i usług. Sektor prywatny to przede wszystkim handel, gastronomia, usługi noclegowe i budowlane, produkcja przemysłowa oraz artykułów spożywczych.

Tradycyjnie gospodarka Kuby opierała się o rolnictwo, zwłaszcza uprawę trzciny cukrowej i produkcję cukru. Obecnie jednak sektor ten przeżywa poważny kryzys i jego rola zdecydowanie spada.

Przemysł to przede wszystkim wydobywanie surowców naturalnych (głównie niklu, w mniejszym stopniu także złota, kobaltu, chromu, miedzi, ropy naftowej i gazu), przemysł tytoniowy (cygara), spirytusowy (rum), chemiczny, farmaceutyczny i cementowy.

Najważniejszą rolę obecnie w gospodarce pełnią usługi, zwłaszcza turystyka i usługi medyczne. Nieefektywny system społeczno – gospodarczy pogłębiany przez embargo USA (które jednak są nadal jednym z większych partnerów importu Kuby) oraz katastrofy naturalne (huragany, trzęsienia ziemi) powoduje że kraj jest dotknięty bardzo głębokim i wielowymiarowym kryzysem gospodarczym. Przejawia się on w chronicznym braku rezerw dewizowych, nieformalnym i nielegalnym rynku obrotu walutami obcymi, niedoborach energii, paliw, żywności i wody, bardzo złym stanie infrastruktury technicznej i transportowej, częstych awariach parku maszynowego, praktycznym braku nowoczesnych technologii. Do tego utrudnieniem zwłaszcza dla prywatnych przedsiębiorców są nierzadko niejasne obowiązujące przepisy dot. prowadzenia działalności gospodarczej oraz niekorzystne i niestabilne środowisko biznesowe.

Skutkiem kryzysu jest także masowa emigracja Kubańczyków zwiększająca rotację i zwiększająca koszty przyuczenia nowych pracowników.

Należy wskazać, że współpraca gospodarcza z Kubą w niektórych dziedzinach jest objęta sankcjami unijnymi oraz – na podstawie Ustawy Helms – Burton – także sankcjami USA. Z tego względu może być utrudniony rozwój współpracy z USA. Sankcje obejmują także przekazy finansowe, co może utrudniać realizację płatności.

4. Stan prawno – traktatowy

Kuba jest członkiem następujących organizacji gospodarczych: ACP/OACPS, ALBA, BCIE/CABEI, CELAC, EAEU (obserwator), FAO, G-77, ICC, IFAD, ILO, SELA/LAES, ALADI/LAIA, PCA, Petrocaribe, UNCTAD, UNIDO, WCO, WFTU, WIPO, WTO.

Jako członek Stowarzyszenia Integracji Ameryki Łacińskiej (LAIA, Asociación Latinoamericana de Integración – ALADI) Kuba ma umowy handlowe z pozostałymi krajami członkowskimi tego ugrupowania (Argentyna, Boliwia, Brazylia, Chile, Kolumbia, Ekwador, Meksyk, Panam, Paragwaj, Peru, Urugwaj i Wenezuela). Jako członek CARIFORUM ma umowy handlowe ze wszystkimi krajami karaibskimi, a także z Salvadorem, Gwatemalą i Nikaraguą.

Kuba uczestniczy również w Globalnym Systemie Preferencji Handlowych między Krajami Rozwijającymi się (GSTP).

Polska nie ma podpisanych żadnych umów dwustronnych o charakterze gospodarczym z Kubą.

5. Dostęp do rynku

Organem rządowym udzielającym ogólnych zezwoleń na import lub eksport jest Ministerstwo Handlu Zagranicznego i Inwestycji Zagranicznych (MINCEX). Zezwolenia te mogą być wydawane na stałe lub czasowo i określają dokładny zakres produktów, których dotyczą, zgodnie z ich kodami taryfowymi. W przypadku importu innych rodzajów towarów, tj. takich, które nie znajdują się na liście zatwierdzonych kodów taryfowych, odpowiednie przedsiębiorstwo lub podmiot musi wystąpić do MINCEX o oddzielne zezwolenie w celu przeprowadzenia operacji importowej.

Za kontrolę faktycznego importu określonych grup produktów odpowiadają również inne ministerstwa lub organy rządowe. Każda umowa lub porozumienie dotyczące importu towarów musi zatem zostać zatwierdzona przez odpowiedni organ, który jest dodatkowo odpowiedzialny za niezbędne przydzielenie waluty obcej. MINCEX określa zasady, których należy przestrzegać w przypadku upoważnionych przedsiębiorstw i importów dokonywanych przez podmioty prywatne. Zgodnie z tymi przepisami, rachunek bieżący w walucie wymienialnej należy otworzyć w jednym z banków wskazanych na Kubie. Ponadto, między danym podmiotem prywatnym a specjalną państwową spółką importową należy zawrzeć umowę, która realizuje odpowiednie transakcje związane z danym importem. Przepisy określają państwowe spółki importowe upoważnione do prowadzenia operacji importowych dla podmiotów prywatnych. Te upoważnione przedsiębiorstwa muszą uzyskać specjalną licencję od Banku Centralnego Kuby, aby móc otworzyć rachunek bieżący w walucie wymienialnej w Międzynarodowym Banku Finansowym (Banco Financiero Internacional, S.A.). Ponadto, firmy te mogą importować towary wymienione w ich katalogach lub, w przypadku chęci importu innych towarów, należy złożyć wniosek o zezwolenie w MINCEX. Firmy te muszą być zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Eksporterów i Importerów prowadzonym przez Izbę Handlową oraz Generalnym Rejestrze Celnym.

Aby importować towary, podmioty prywatne muszą złożyć wniosek o import do państwowych firm, które następnie odpowiadają za konsultację odpowiednich ofert, przedstawienie ich podmiotom prywatnym i zawarcie umowy na usługę.

Przed przybyciem towaru wymagana jest notyfikacja władzom celnym. Notyfikacja oraz całość odprawy dokonywana jest elektronicznie. Odprawy można dokonać wyłącznie poprzez agenta celnego. W szczególnych przypadkach mogą uzyskać oni status autoryzowanego agenta celnego. Obecnie jest 11 firm, które są autoryzowane do korzystania z tego statusu.

Zakazany jest import następujących towarów: narkotyki i substancje psychotropowe, szczepionki dla ludzi, produkty genetycznie modyfikowane i organizmy modyfikowane genetycznie (GMO) (jeśli nie zostały zatwierdzone przez właściwy organ), radioizotopy i radiofarmaceutyki stosowane w celach terapeutycznych, pasze dla zwierząt zawierające mączkę mięsno-kostną lub produkty pochodne przeżuwaczy przeznaczone do karmienia przeżuwaczy, chlorofluorowęglowodory (CFC), niektóre pestycydy (np. aldryna i chlordimeform), odpady niebezpieczne do ostatecznej utylizacji, materiały wybuchowe, wszelkie przedmioty, obrazy, materiały literackie, nagrania audio, filmy, nagrania wideo lub artykuły zawierające treści pornograficzne i uznane za sprzeczne z moralnością publiczną, wszelkie przedmioty, w tym materiały literackie, uznane za wywrotowe i mogące zagrozić bezpieczeństwu i porządkowi wewnętrznemu kraju, odbiorniki i urządzenia GPS, a także wskazane technologie bezpieczeństwa. Obowiązuje także zakaz importu jakichkolwiek towarów pochodzących z Izraela.

W szczególnych przypadkach niektóre z tych zakazów mogą zostać zniesione w zależności od celu importu i zastosowania.

Na Kubie działa 1 specjalna strefa ekonomiczna w Mariel (Zona Especial de Desarrollo Mariel ZEDM). W strefie oferowane są liczne zachęty dla przedsiębiorców. Przedsiębiorstwa prowadzące działalność gospodarczą w tej strefie korzystają ze szczególnych zwolnień podatkowych i celnych. Ponadto w miastach Hawana (dolina Berroa), Cienfuegos i Wajay znajdują się kolejne strefy wolnego handlu.

6. Prawo regulujące działalność inwestorów zagranicznych

Pomimo utrzymywania socjalistycznego modelu gospodarczego Kuba stopniowo otwiera się na inwestycje zagraniczne. Prawa i obowiązki inwestorów zagranicznych na Kubie są regulowane przez lokalne prawo gospodarcze, przede wszystkim przez Ustawę nr 77 z 1995 roku z dalszymi modyfikacjami. Zamierzeniem władz jest przyciągnięcie kapitału zagranicznego i zapewnienie mu długofalowego stabilnego rozwoju. Preferowane do inwestycji zagranicznych są turystyka, energia odnawialna, poszukiwanie i eksploatacja węglowodorów oraz rolnictwo. Jedyne ograniczenia dotyczą sektora militarnego, systemu zdrowia oraz edukacji.

Prawo kubańskie umożliwia długoterminową (do 99 lat) dzierżawę państwowej ziemi, dostęp do lokalnej infrastruktury (takiej jak sieć telekomunikacyjna czy transportowa), a także tworzenie joint venture z kubańskimi przedsiębiorstwami. Do obowiązków inwestorów zagranicznych należy przestrzeganie odpowiednich przepisów kubańskich (wizowych, podatkowych, dot. licencji i zezwoleń itp.). Ponadto inwestorzy muszą działać zgodnie z kubańskim systemem monetarnym, który obecnie opiera się na jedynej obowiązującej walucie, peso kubańskie (CUP).

7. Dwustronna współpraca gospodarcza polsko – kubańska

a. Współpraca handlowa

Wg wstępnych danych GUS, eksport Polski na Kubę w 2024 r. wyniósł 36,2 mln US\$, natomiast import – 6,8 mln US\$. Brak jest kubańskich danych pozwalających na ocenę wielkości handlu pośredniego.

Główne towary w eksporcie: mięso drobiowe, piwo, sód, produkty mleczarskie (sery, mleko, maślanka, masło), wędliny, napoje, mąka pszenna, cukier.

Główne towary w imporcie: cygara, rum, inne wyroby tytoniowe, sok grapefruitowy, węgiel drzewny, filtry powietrza, kawa.

b. Współpraca inwestycyjna

Brak jest informacji o polskich inwestycjach na Kubie oraz o kubańskich w Polsce.

c. Kwestia kubańskiego zadłużenia wobec Polski.

W wyniku dodatniego salda z tytułu polskiego eksportu w latach 80-tych powstały należności na rachunkach likwidacyjnych wynoszące ca 62 mln XTR (rubli transferowych), co stanowi równowartość w PLN ca 13 mln. Bez rozwiązania tej kwestii niemożliwe będzie zaoferowanie Kubie preferencyjnych kredytów na zakup polskich towarów.

d. Perspektywy rozwoju współpracy.

Najbardziej perspektywiczne branże na rynku kubańskim to sektor spożywczy, maszyny i urządzenia do przetwórstwa żywności, górnictwo, przemysł stoczniowy, energetyka (zwłaszcza OZE), przemysł maszynowy, farmaceutyczny, wyposażenie i sprzęt medyczny, wyposażenie hoteli, nawozy.